

ŚWIATEK DZIECIECY

DODATEK DO „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO”

Numer 8

Bydgoszcz, dnia 21 kwietnia 1939 r.

Rok IV.

Tajemnica kropli wody.

Woda napuszczona z kranu do szklanki jest zupełnie przezroczysta. Trudno nam sobie wyobrazić, że w niej znajdują się żyjące istoty. Przepisy higieniczne głoszą, że woda nie powinna zawierać żadnych bakterij ani zarodków chorobotwórczych, a ilość nieszkodliwych zarodków nie powinna wynosić nawet 100 na 1 gram wody. A jednak w wielu miastach woda obfituje w rozmaite żyjątka — wbrew przepisom higienicznym i mimo doskonałych aparatów filtrujących w centralnej wieży pomp.

Jeszcze gorzej przedstawia się sprawa na wsi, gdzie wodociągi mało są rozpowszechnione, a przeważnie istnieją studnie. Płyty kamienne chronią w tych studniach wodę tylko od kurzu, nie da się natomiast uniknąć zanieczyszczenia wody przez bakterie i jajeczka drobnych istot. Największy zaś procent żyjątek zawiera woda w studniach otwartych.

Obliczono, że naporstek mieści w sobie 5 gramów wody. Otóż **w dobrze oczyszczonej wodzie wiejskiej znajdu-**

je się w 1 gramie wody 5—20 bakterij, w naporstku zaś około 100. Natomiast w wodzie studziennej mieści się w jednym naporstku 400—3000 bakterij, 10—20 drobnutkich ustrojów roślinnych wielkości $\frac{1}{50}$ — $\frac{1}{150}$ milimetra i cały szereg drobnoustrojów.

W jaki sposób można stwierdzić istnienie tych żyjątek i ustalić ich liczbę? To nie tak trudno. A więc, naporstek pełen wody wylewa się na pożywkę żelatynową, na której zarodki świetnie się rozwijają. Istnienie i liczbę żyjątek i roślinek ustalamy **przy pomocy mikroskopu** i naczynka szklanego o zawartości 1 grama wody. Jeszcze lepsze rezultaty osiąga się za pomocą specjalnie do tego celu zbudowanej maszyny, tzw. centry-

fugi, do której przyłączone są 2—4 rurki szklane w kształcie stożka. Wskutek poruszania centryfugi wszystkie żyjątka choćby cięższe od wody zostają wypchnięte do rurek szklanych skąd łatwo je przeprowadzić pod mikroskop.

W stawach wiejskich często **wi-**

dzimy plamy zielone lub jasno-brązowe. Włośniacy nazywają to kwieciami wodnym. Badania centryfugalne i mikroskopijne wykazały ogromną ilość drobnoustrojów roślinnych w tych plamach, jako też całą szereg bakterii, robaczków itd. Woda o silnym zabarwieniu zawiera **80.000 do 120.000 tych żyjątek w jednym gramie.** (Więc ile w jednym litrze?). W jednym zatem litrze mieści się tyle żyjątek, iż odpowiadają one ilości mieszkańców całej Europy, a w trzech litrach — ilości mieszkańców całego świata.

Łatwo sobie można ustalić ilość żyjątek w małym wiejskim stawie o zawartości 30 metrów sześciennych wody czyli o powierzchni 30 metrów kwadratowych i 1 m głębokości. Otrzymujemy zawrotną wprost cyfrę: 1800 bilionów. Dotyczy ona przy tym tylko organizmów pływających, nie zaś organizmów mieszczących się w mułe.

Żyjątko, o których mowa, posiada ją niezwykłą siłę żywotną. Zużytkowanie materii jest u nich znacznie większe, aniżeli u wyższych organizmów, mimo, że składają się tylko z jednej komórki. Jednak drób wodny (kaczki, gęsi) dba o użyźnienie wody. Gdyby nie to, nie starczyłoby pokarmu dla miliardów istotek, których życie i tak liczy się na dni lub godziny. Przeważnie po kilku dniach zamierają, tworząc gnijący muł o bardzo przykrym zapachu, na którym znów hodują się miliony poczwarek.

Szczególnie żyzne są jeziora niemieckie. Zbadane np. w Holsztynie jezioro wykazało 200.000 kolonii bakterii siarczanych, 49.000 wstężyć, 50.000 wymoczków i 60.000 wstężyć niebiesko-zielonych. **Najmniej natomiast zarodków zawierają jeziora alpejskie o przezroczystej, niebiesko-zielonej wodzie.**

Dokładne badania naukowe dowodzą, że im bliżej ku biegunom, tym gęstsze zaludnienie wód. W lodowych wodach Oceanu Północnego można wolnym okiem zauważyć żyjątko długości 3 mm. W okolicach bieguna południowego również zauważymy wzrost zaludnienia w porównaniu z okolicami równika i strefy gorącej. Przyczyną tego urodzaju okolic podbiegunowych jest woda głębina nasycona częściami pożywnymi i sprzyjająca bujnej vegetacji

Dziwną wszakże jest rzeczka, że na stałym lądzie okolice ciepłe sprzyjają najbujniejszemu życiu, na morzu zaś — okolice najzimniejsze.

J. B.

— 5 —

HOLANDIA (Niderlandy) zajmuje północno-zachodni narożnik pnia lądowego Europy nad morzem Północnym u ujścia Renu, Mozy i Skaldy. Holandia jest krajem wybitnie nizinnym, najniżej położonym w całej Europie zachodniej. Nizinę osłonięto od zalewów morskich wydrami piaszczystymi, umocnionymi sztucznie przy pomocy licznych tam i grobli. Ta część nadbrzeża okryta żyznym mułem stanowi główny obszar gospodarczy całej Holandii. Poza tym na żuławach nadmorskich kwitnie uprawa pszenicy, jarzyn, kwiatów, tytoń i cykorii. Holandia jest królestwem konstytucyjnym, zajmującym 32.749 km² obszaru i 8.290.389 mieszkańców. Stolicą państwa jest Haga. Krajem rządzi królowa Wilhelmina, której dzień urodzin przypadający na 31 sierpnia jest świętem narodowym.

JUGOSŁAWIA jest największym krajem na półwyspie Bałkańskim, zajmując znaczną część wschodniego wybrzeża Morza Adriatyckiego. Jugosławia leży na obszarze 248.987 km² i liczy 13.934.038 mieszkańców. Stolicą państwa jest Belgrad. W dniu 1 grudnia 1918 roku została Jugosławia ogłoszona królestwem konstytucyjnym. Prawie cały kraj jest terenem górzystym zaś zachodnią połowę państwa zajmują góry Dynarskie. Najważniejszą rzeką jest Dunaj z dopływami, płynącą na przestrzeni 560 km. Główne porty Jugosławii, to Dubrownik, Kotor i Split. Klimat jest na ogół ciepły. Głównym zajęciem ludności jest rolnictwo. Po tragicznej śmierci króla Aleksandra I, który został 9. X. 1934 r. zamordowany w Marsylii, we Francji, wstąpił na tron Piotr II (ur. w 1923 roku). Władza do czasu pełnoletności króla spoczywa w rękach 3 regentów. Świętem narodowym Jugosławii, które przypada na 1 grudnia jest rocznica zjednoczenia kraju.

Tojennicza WYPRAWA Billa

— 4 —

— Eh, co to za dowcipy! — zawołał.

— Ręce do góry! — rozkazał szeryf.

Jim Boyer uniósł błyskawicznie nogę i kopnął szeryfa w brzuch, po czym wskoczył na sanie i odjechał. Szeryf z jękiem zatoczył się i upadł na śnieg. Bill puścił psa i pomógł szeryfowi podnieść się.

— Którędy uciekł ten zbrodniarz? — zapytał prawie nieprzytomny z bólu.

Bill rozejrzał się i nagle pociągnął go za rękaw:

— Tam coś się stało.

Niedaleko od nich zebrało się wokół czegoś kilkanaście osób, a dalej stały sanie bez Boyera. Szeryf oparł się na ramieniu Billa.

— Chodź Billu, zobaczymy co tam jest.

Ludzie na widok szeryfa rozstąpili się, przepuszczając go do środka. Na śniegu leżał rozciągnięty Jim Boyer z przegryzioną krtanią, a obok niego stał Terry.

— Sprawiedliwości stało się zadość — powiedział uroczyście szeryf — zbrodniarz poniósł zasłużoną karę.

Przy Jimie Boyerze znaleziono 50.000 dolarów.

★

Od tego wypadku upłynęło kilkanaście tygodni. Silny organizm Stanclifa przewyciężył chorobę i chirurg Read odesłał go do dalszej pielęgnacji do domu. W mieszkaniu Stanclifów panował wyjątkowy nastrój. Sporo ważniejszych osobisto-

ści z zarządu miasta zebrało się u chorego. Przybyły na samym końcu sędzia Mac Gregor przemówił do Stanclifa zdziwionego niespodziewanym zjawieniem się gości:

— Drogi Stanclifie — przybyliśmy, aby wysłuchać waszych relacji z tragicznej wyprawy.

— Oczywiście, jeśli wam to dzisiaj odpowiada — wtrącił radny Green.

Stanclif w odpowiedzi uśmiechnął się i wskazał sędziemu krzesło. Słabym jeszcze głosem rozpoczął:

— Czuję się na tyle silnym, że opowiadanie nie sprawi mi żadnych trudności. Cieszę się poniekąd, że już dzisiaj ta przykra dla mnie historia zostanie ostatecznie załatwioną. Pominę nasz wyjazd z miasteczka i zacznę od pierwszych zajęć między mną a Jimem. Otóż po dłuższej już jeździe przed zapadnięciem zmroku rozbiliśmy namiot spodziewając się silnej zawieruchy. Zabezpieczeni ze wszystkich stron położyliśmy się spokojnie spać. Wsłuchany w świst wiatru nie mogłem jakosć usnąć. Jim też przewracał się z boku na bok. Było już dobrze po północy, gdy instynktownie odczułem, że coś się do mnie przyciąło. Zamieniłem się w słuch i czekam. Naraz czyjaś ręka zaczęła ostrożnie szukać czegoś pod moją głową. Miałem tam ukryte pieniądze.

— Jim! — zawołałem.

Odkoczył ode mnie i po chwili usłyszałem jego głos:

— Ty nie śpisz?

— Jim — pytam — czegoś tu szukał?

— Żołądek mnie boli, nie mogę znaleźć apteczki.

Przyjąłem to za zwykły wykręt. Wszak wiedział, że apteczka wisiała na drążku podtrzymującym dach namiotu. Podejrzewając go o złe zamiary, ukryłem pieniądze w innym miejscu. Usnąłem. Rano budzę się i stwierdzam z zadowoleniem, że wypogodziło się. Chciałem o coś zapytać Jima, ale nie było go w namiocie. Od razu przypomniałem sobie jego zagadkowe zachowanie się w nocy. Odetchnąłem z ulgą, gdy znalazłem pieniądze nienaruszone. Wyszedłem z namiotu i zobaczyłem Jima przygotowanego do dalszej jazdy. Silił się na spokój.

— Mamy ładną pogodę — powiedział.

Zacząłem pakować swoje przedmioty.

— Może ci pomóc? — zaproponował.

— Nie, sam sobie poradzę — odparłem.

Jim zaczął mnie przy pracy natrętnie obserwować. Gdy już wszystko złożone zostało na saniach, zawołałem go, aby przyszedł zwinąć namiot. Uchwyciłem drążek podtrzymujący dach i czekam. Jim nie przychodzi.

— Jim, chodźcie nareszcie! — zawołałem.

Nie odpowiedział. Wychodzę z namiotu i widzę Jima biegnącego do swoich sań. W ręce trzymał woreczek z pieniędzmi. Chwyciłem za browning i groźnie krzyknąłem:

— Jim stój!

Nie usłuchał. Strzeliłem. Upuścił pieniądze i chwycił się za ramię. Podbiegłem i pochyliłem się po pieniądze. W tym otrzymałem silne kopnięcie w głowę.

W następnej sekundzie wydarł mi z ręki rewolwer i strzelił w moją pierś. Straciłem przytomność. Odzyskałem świadomość z silnym bólem głowy i kluciem w płucach. Rozglądałem się wokoło i nie poznałem okolicy. Leżałem przy saniach. Moje psy zabite, jedynie Terry, który został tylko ogłuszony zaczął się poruszać. Obok mnie leżał browning. Jim chciał widocznie zatrzeć po mnie wszelki ślad i wywiół mnie w nieznaną okolicę, powstrzymał psy a mnie pozostawił wilkom na pożarcie. Zbliżała się noc. Popadłem w stan podgorączkowy, odzyskując tylko chwilami przytomność. Terry'ego wysłałem do domu. Łudziłem się nadzieją, że pomoc nadejdzie i postanowiłem przetrwać. Coraz częściej odbijało się o moje uszy wycie wilków. Ze mną zaczynało być coraz gorzej.

Chory wycieńczony przejściami i trapiącą go chorobą opadł zmęczony na poduszki. Ceglaste rumieńce zabarwiły jego wychudłe policzki, a dziwny blask oczu zwiastował zbliżającą gorączkę. Sędzia Mac Gregor z niepokojem obserwował Stanclifa. Dał znak ręką, aby wszyscy opuścili pokój chorgo.

*

— Ponieważ zbrodniarz stanął już przed Sądem Najwyższego, nie potrzebujemy wydawać wyroku. Naszą powinnością jest naprawienie krzywd, jaką na podstawie poszlak wyrządziliśmy Stanclifowi.

Słowa sędziego, wypowiedziane uroczyście w sali budynku sądowego, przyjęte zostały z zadowoleniem.

Mały Bill, bohater dnia, otoczony stale rojem rówieśników musiał co chwilę opowiadać fragmenty z niebezpiecznej wyprawy ratowniczej.

Koniec.

Chodzą deszcze, szare deszcze
srebrne łezki ronia —
a za nimi idzie słońko, —
lzy ociera dłonią.

Deszcze jęczą: — oj, jak ciemno,
wszędę czarne chmury,
a słońeczko się uśmiecha:
— uciekną za góry!...

Deszcze mruczą: ta zła siota
wszystkich już zamęcza,
a słońeczko odpowiada:
— będzie piękna tęcza!...

Deszcze płaczą: — hu... przed nami
wszyscy się już kryją, —
a słońeczko się raduje:
— kwiatki się napiją!...

Chodzą deszcze, szare deszcze
srebrne łezki ronia,
a za nimi chodzi słońko,
lzy ociera dłonią.

Nie przestanią smutne deszcze
świata swymi łzami,
bo za najczarniejszą chmurą,
słońce lśni nad nami...

Z. LAUBERT-KULAKOWSKA.

„W drodze do rzeczywistości“

(3)

(obrazek)

W tej samej chwili z drugiego końca kabiny rozległ się znajomy głos:

— Halo! Halo! Michałku czy mnie słyszysz?

Dzieci odskoczyły w zdumieniu od okna, głos mówił dalej:

— Jeżeli słyszysz, podejdź do radia, znajduje się tam mała czarna tarcza, obok niej zobaczysz gałkę. Naciśnij guzik i mów w tarczę!

Chłopiec zbliżył się do aparatury. Na małym ekranie wielkości głowy ujrzał twarz inżyniera. Zrozumiał od razu o co chodzi. Naciśnął tak jak mu inżynier powiedział i zawołał wprost do czarnego błyszczącego krążka:

— Jesteśmy oboje. Lecimy bardzo wysoko.

— Jak to się stało Michasiu? — pytał wystraszony głos.

— Nie wiem, naciśnąłem guzik elektryczny przy skrzyni, ale tylko jeden!

W aparacie zaszumiło coś, jakby inżynier odetchnął głęboko.

— Słuchaj uważnie, chłopcze, musisz być dzielny i zrobić wszystko, co ci każę!

— Dobrze! — krzyknął Michaś.

Wystraszony inżynier mówił dalej:

— Koło kanapki są zbiorniki z tlenem. Otwórz kranik, jeżeli wam duszno!

— Zrobione! — zawołał Michaś radośnie.

— Nie ruszaj guzików na tablicy, bo to są rakiety, których wybuchy powodują wznoszenie się wyżej. Nie wolno wam dolecieć do kresu sfery przyciągania ziemi, gdyż wówczas rakietaoplan zacznie krążyć w przestrzeni. Sprawdź na wysokościomierzu liczbę i powiedz mi, ile wykazuje!

— Nie wiem, gdzie się znajduje — poskarżył się Michaś.

— Wisi na lewo od zbiorników z tlenem.

— Mam! Dwieście!

To znaczy, że jesteście na wysokości dwustu kilometrów. Czekaście teraz spokojnie. Naciskając guzik, wystrzeliliście tylko jedną rakieta, a więc niedługo zaczniecie spadać.

Co mam wtedy robić? — zapytał Michaś!

— Rakietaoplan leci łukiem i sam musi się obrócić przy spadaniu. A wtedy aby osłabić spadek, wypuścisz rakietę hamulcową.

Głos umilkł. Dzieci siedziały nieruchomo, trzymając się za ręce i patrzyły w okno. W ogromnej dali majaczyła ziemia wielkości dużej piłki. W okienko na suficie zagładała ciemność, usiana tysiącem gwiazd. Czerwona twarz księżyca pęczniała coraz bardziej w szerokim, szyderczym uśmiechu.

— Czy jesteśmy w atmosferze? — spytała cicho Mania.

— Och, dużo wyżej! — odparł chłopiec i nagle poderwał się gwałtownie. Gorączkowo naciśnął guzik radia i krzyknął w tarczę:

— Panie inżynierze spadamy!

— Naciśnij czerwony guzik na przodzie kabiny! — wołał w zdenerwowaniu inżynier. — Uważaj! Czerwony! To osłabi szybkość opadania. Nie obawiajcie się trzasku, to będzie wybuch rakiet hamulcowych!

Znów przez długą chwilę dzieci patrzyły na zbliżającą się ziemię, która rosła momentalnie w oczach.

— Czy już widzicie chmury? — pytał głos.

(Dokończenie nastąpi.)

Basia Sz. Tym razem Basiu okazałaś się nie tylko pracowita, ale i uważna, bo załączyłaś kupony i rozwiązania. Za pracę, pilność i przywiązanie do „Światka” zostałaś Basiu nagrodzona. Jeśli masz jakieś zadania szaradowe własnego pomysłu — prosimy nadsyłać do oceny. Gdy przyjdiesz do redakcji — damy ci wzór na odpowiednie przygotowanie zadań. A więc czekamy.

Halina K. List z rozwiązaniem otrzymaliśmy. Oromnie ucieszyła nas wiadomość, że „stasz się zapoznać szerokie otoczenie koleżanek ze „Światkiem”. Liścik jest tak tajemniczy i zakonspirowany, że czekamy z zaciękaniem na następne rewelacje. Więc pisz do nas Halinko, pozdrawiamy, a co do szarad — to zamknęliśmy o kuponie.

Hela N. Trzeba tylko szczerze chcieć, a znajdzie się tyle czasu, by do nas napisać. Z tego wywnioskowaliśmy, że naprawdę lubisz naszą gazetkę. Cieszy nas Helu ta współpraca i zrozumienie. Liścik napisałaś krótki, a jednak tyle w nim miłych słów, że b. nas ucieszył. Ciąg dalszy „Billu”, który tak ci się podoba jest tak samo emocjonujący. Owszem, oprócz wierszy i listów drukujemy także opowiadania ujęte krótko. Jeśli więc skończysz swą pracę — nadsyłaj. Pozdrawiamy i życzymy powodzenia w nauce.

Bol. C. O tej „współpracy” szaradowej to wiemy już od dawna. Równie błędy zdradzają pomysłowych szaradzystów. Co do reszty, to trudno nam zbadać — musimy polegać na uczciwości i honorze naszych czytelników. Ci, którzy stale nadsyłają rozwiązania zawsze zostają nagrodzeni — więc twierdzenie, jakoby stracili nadzieję otrzymania nagrody — jest mylne. Widocznie nie nadsyłali stale. Dziękujemy bardzo za życzliwość i prosimy nadsyłać nam nadal listy. Nic nam nie napisałaś dotychczas o tym do jakiej szkoły chodzisz. Napisz więc nam coś o życiu szkolnym, przecież dlatego założyliśmy nową rubrykę, aby wszyscy czytelnicy „Świat-

ka” mogli swoje troski i przeżycia wypowiedzieć. Pozdrawiamy.

Elżbieta M. A więc spełniamy życzenie i odpowiadamy: na wasze listy zawsze czekamy i chętnie je czytamy. Bardzo cieszy nas zapowiedź Twoja, że nadsyłać będziesz prace, nadające się do kącika, zwłaszcza interesuje nas szczerzy sąd o „Światku”. Spełnij więc Elżuniu obietnicę i nadeślij nam obszerny list.

Aleksander S. Powiastka o „Billu”, która tak bardzo Ci się podoba — już się kończy. Dziękujemy za pozdrowienia i prosimy o dalsze listy.

Jadwiga Bog. Napisałaś do nas po raz pierwszy i sądzimy, że odtąd będziesz wierną czytelniczką kącika. Jeśli chodzi o nagrody, to trzeba Jazdzu być trochę cierpliwą. W następnym liście podaj nam dokładny adres, wiek i czy chodzisz do szkoły. Ponięważ powiastka o „Billu” przypadła Ci do gustu, jesteśmy przekonani, że odtąd będziesz już stałą czytelniczką „Światka”. Pozdrawiamy!

Halinka Kol. Możesz Halinko wszystkim koleżankom powiedzieć, że właśnie w tym celu założyliśmy ową rubrykę pt. „Nasi czytelnicy piszą”. Tu macie wypowiadać się szczerze, omawiać troski i radości, wykazywać swoje zdolności. Sami tematów podawać nie będziemy, gdyż na poprzednio ogłoszony konkurs wpłynęło bardzo mało prac. Jeszcze raz zaznaczamy, że prace i listy drukowane w waszej rubryce będą później nagradzane. Decyzja zależeć będzie od oceny wszystkich czytelników „Światka”. Rozpatrz więc tę sprawę Halinko z koleżankami i zabierzcie się do pracy — pozdrawiamy!

Zbigniew Zał. Za życzenia świąteczne bardzo Ci dziękujemy. Zadania szaradowe własnego pomysłu muszą być dobrze przemyślane, starannie napisane i wyrysowane tuszem. Osobno trzeba zrobić zadanie, a na drugiej kartce rozwiązanie. Nadsyłać można — ocenę umieścimy w „Odpowiedziach Redakcji”.

Danka Pow. Przed nauką ustępujemy zawsze. Sądzimy jednak Danko, że znajdziesz choć parę chwil, aby do nas napisać jak ci się w szkole powodzi i czy kochasz naukę. Tymczasem dziękujemy Ci za miły choć krótki liścik i czekamy na następny.

Szaryady i zagadki.

Zygzak nr 107

1	2	3	4	5	6
.		.		.	
	.		.		.

Z podanych zgłosek utworzyć sześć wyrazów dwuzgłoskowych o następującym znaczeniu: 1 miasto w zach. Polsce, 2 osoba lub rzecz nietykalna — w pojęciu dzikich 3 gryzoń, 4 brzeg (między lagunami a Wenecją), 5 część ciała, 6 imię pieska. Linia zygzakowata, łącząca kropki utworzy imię babilońskiego króla (ok. r. 600 przed Chr.), znanego z Biblii.

(Zgłoski składowe: A BU CHO DO GA KŁO LI MIK NA NO TA ZOR).

Ślimacznica nr 108

1					2
5					6
	9		10		
		12	11		
	8				7
4					3

1—2 słynny muzyk polski, 2—3 miasto włoskie, 3—4 stolica europ., 4—5 miasto w zach. Polsce, 5—6 góra w Grecji, 6—7 państwo w Ameryce, 7—8 bożek starożytny, 8—9 rzeka w Afryce, 9—10 zwierz leśny, 10—11 nuta włoska, 11—12 rzeka syberyjska.

Rozwiązanie kwadratu magicznego nr 103

O	L	I	M	P
L	I	D	I	A
I	D	E	A	Ł
M	I	A	R	A
P	A	Ł	A	C

Rozwiązanie biletów wizytowych nr 104

1. KOLEJARZ; 2. KONDUKTOR;
3. KONTROLER; 4. INSPEKTOR.

Trafne rozwiązanie szarad nr 103 i 104 nadesłali: J. Gill, B. Modlibowska, J. Durkówna, J. Pikiesówna, L. Kosieniak, H. Jędryczka, M. Buliński, H. Koseda, J. Chabowski, J. Kromka, J. i Ż. Boreckie, K. Guderianówna, M. Jędryczka, A. Bogatka, G. Cieślakówna, Z. Banach, P. Belkowski, H. Wybrański, Cz. i St. Falkowskie, M. Grabowska, B. Cieślak, K. Sadowska, J. Bogdańska, I. Klawczyńska, I. Boruchówna, A. Santarius, Z. Kucznerowicz, H. Dziewiątkowski, J. i H. Mosińskie, A. Kubanek, E. Malekówna, H. Manderle, H. Nowakówna, J. Wełniński, Wł. Jaśniak, M. Popielewska, H. Kolankówna, U. Friebe, Wł. Mierzyński, Z. Załachowski, M. Grott, J. Kalikowska, J. Kasprowiczówna, I. Jaśniak, St. Michalski, Fr. Krause, Z. Arendt, J. Jabłońska, D. Powalowska, W. Stepowski, T. Kuligowska, P. Zabłocki, W. Góralczyk, L. Spicker, D. i A. Sobczakówny — Nowawieś, B. Gącerzewicz — Dóbrcz, St. Pałen — Brzoza, E. Rybarczykówna — Kcynia.

Nagrodę za dobre rozwiązanie obu zadań otrzymali:

- B. Modlibowska — w/m.
H. Manderle — w/m.
Fr. Krause — w/m.